

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyitott tér 20 óra 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szent István király.

(B.) Kilencz századnak pusztító viharai daczára áll és virul a magyar királyság. Szétnézhetünk Európában s nem találunk országot, mely mai napon visszatekintve multjára, állandólag, megszakítás nélkül, az alkotmányos királyság történelmével fűzhetné össze hazája történelmét. Csak Magyarország az, melynek e páratlan dicsőség jutott, mely a szerenese ragyogásában s a vész sötét napjaiban királyával együtt örült, vagy szenvedett. Más államokban nem egyszer változott az államforma. Franciaország királyai helyet adtak köztársaságnak, consulságnak, császárságnak s ez ismét a királyságnak, majd a köztársaságnak. Anglia királyságát megszakította Cromwell zord uralma. Németország mozaikszerűen összerakott királyságok, hercegségek változatos történelmü tömegéből állott. Egyedül Magyarország az, mely egyaránt híven ragaszkodik alkotmányához és a királyság eszményéhez s mely hű kegyelettel megünnepli első királyának, a magyar királyság megalapítójának, Szent Istvánnak ünnepét nemcsak azért, mert így rendeli a törvény, hanem mert így ünnepelte századokon keresztül.

Talán a magyar királyság történelme mutatja a legszebb példát arra, hogy a népünk jellemében fekvő ősi conservatizmus és a nemes szabadelvű irány helyesen párosulva mily óriási szolgálatot tesznek egy nemzetnek. Szent István törvényei, melyeknek szövegét hagyományos tisztelettel olvashatjuk a Corpus juris első lapjain, az okosság, bölcsesség, helyes mérséklet s az alkotmányos politikai élet nevezetes tételeit nemes keresztényi szeretettel párosulva mutatják nekünk; ki és mi volt a magyarok első királya, ki Magyarország nemzeti egységét keresztel és karddal, apostoli szeretettel és ritka erélyvel egyaránt keresztül tudta vinni. Magyarország területe azon határok között van ma is, melyet az ő kardja kerekített ki az

egységes királyságnak a külön törzsuralmat fenntartani kívánók ellenében. A koronázás azzal a szentnek tekintett koronával történik, mely 899 évvel ezelőtt augusztus 15-én, Nagy-Boldog-Aszszony napján, az ő fején ragyogott. Fennmaradt a legtöbb vármegye, mely alatta kezdett megalakulni s az ő nevét hirdeti tiz püspökség, mely az ő dús adományából nyerte anyagi javait, s ami oly sokat ér a kegyeletes szívek előtt: első, nagy püspökeinek hagyományos dicsőségét a kereszténység megalapításában.

Jövő évben megünnepelhetjük s meg is kell ülnünk a magyar királyság fennállásának kilencz százados évfordulóját. Magyarországot igazi állammá, mely Európában súlylyal, tekintélyvel bír, Szent István bölcsessége, okos megfontolása tette. Dicsőség nevének s dicsőség utódainak, kik az ő szellemét, nagy lelkének intéseit átértve, híven követték nemzetünk dicsőségére!

A király születésnapján.

Augusztus 18-át nem jelzi vörös betű a kalendariumban s mégis nagy ünnep, nemzeti ünnep az a magyaroknak s ki azt hiszi, hogy a megszokás avatikussá, közömbössé tehetné, az nagyot csalódik, mert ellenkezőleg évről évre impozansabban, nagyobb melegséggel nyilatkozik meg a nemzet hódolata, tisztelete, szeretete a koronás apa iránt és ez nem is lehet másképen, hisz ő is évről évre erősebb kötelességgel fűzi magához nemzetét, gyermekeit.

Ez év augusztus 18-án is hitvallást tettünk dinasztikus érzelmünkről, loyaltásunkról, ünneplve hatvankilencedik születésnapján azon Habsburgot, a ki minden elődenél közelebb férközött szívünkhöz, a ki harminczket esztendő óta a szó legnemesebb értelmében vett alkotmányos királyunk, kiről egyedül mondhatjuk el igazsággal a Habsburg-dinasztia tagjai közül, hogy: király és első magyar ember!

A jelentős évforduló ünneplése az előestvén vette kezdetét impozáns világitással és a lobogó díszben álló köz- és igen sok magán épület valódi fényárban uszott

és a szép nyári estvét felhasználva a közönség nagy tömege hullámozott az utcákon gyönyörködve a világitásban és élvezve a tűzoltó zenekar zenés takarodóját, mely a városház előtt vette kezdetét, majd bejárva a város főbb utcáit, közben a főispán, alispán, polgármester lakása és a honvéd laktanya előtt játszott igen szépen egy pár darabot.

Az evforduló délelőttje a templomok és katonaság ünnepe volt a hatóságok és nagy közönség tömeges részvétele mellett. Reggel kilencz óraker pergő dobhall vonult ki az egész honvéd zászlóalj Teli János százados vezénylete alatt és arczal a róm. kath. templom felé állott fel. Közben a hatóságok járultak Zeyk Dániel főispán elé, kit összeségük nevében Csató János alispán kért fel, hogy hódolatukat a trón zsámolya elé juttassa. Majd a főispán vezetése alatt az egész impozáns hivatalnoki kar a róm. kath. templomba vonult le, részt veendő a nagy segédlettel, Deli Ödön házfőnök által celebrált nagy misén. Az ajtatos mise ünnepi hangjaiba közönségek beledörögtek a diszlövésnek, a dobpergés, kúrhang és a vezényszavak, melyeket a katonaság imája követett, mise végeztével pedig bevonulás előtt szépen sikerült díszmenetben gyönyörködhetett a nagyszámu közönség. Az ev. reformatusok temploma fogadta be most az ünneplőket, hol a hatóságokon kívül a szolgálaton kívüli honvéd tisztek is teljes számban jelentek meg s hol Jancsó Sándor lelkész mondott igen szép, gazdag tartalmu, mindenkit megkapó imát, míg az ev. luth. templomban, melyet a hatóságok és ünneplő közönség szintén felkeresett, Dr. Schneider Alfréd lelkész ügyesen kikerekített magyar beszédben mutatta be a koronás főt, mint a valóság legfőbb örét.

Délben díszbéd volt a honvéd laktanyában és Deli Ödön minorita házfőnöknel.

Fentiekben regisztráltuk az ünneplés eseményeit s még csak azt fűzzük hozzá, adja a mindenható, hogy a magyar nemzetnek még sok, sok éven át legyen augusztus 18-a azon nap, melyen szeretett királyának születésnapját ünnepli!

Levelezés.

Abrudbánya, 1899. aug. 15.

Ezelőtt három évvel egy pár ifju diáknak eszébe jutott, hogy az abrudbányai közönségnek alkalmat

TÁRCZA.

Szt. István király.

Nevedet ünnepli ma a magyar nemzet,
 — Aki szép hazáknak szent koronát szerzett —
 Hozzád száll az égbe népünk hó imája,
 Magyarország első, koronás királya.

Őrizője voltál a keresztény hitnek,
 Feldúltad oltárát pogány eleinknek;
 Hú királyunk voltál, néped atyja, őre,
 S áldás szállt fejedre, a koronás főre.

Hogyha utódaid ugy követnek téged,
 Néped boldogsága nem ért volna véget;
 Hogyha alkotmányod megbecsülték volna,
 Sohsem borul ármány, rút viszály a honra.

Hej, ha nekünk még sok oly királyunk lesz itt,
 Kinek a nép üdve, sorsa szíven fekszik, —
 Akkor virrad ismét hazánk boldogságra,
 S fennen ragyog István ősi koronája!

H. F.

Imára!

— Szt. István napja. —

Innen-onnan ezer esztendeje diktálja nekünk augusztus 20-án ezt a vezényszót: imára! Megkondulnak az ünnepi harangok, azután egyszerre térdre borul az egész magyar nemzet és kéri a magyarok Istenének áldását a hazára, melyet dicsőséges szent István, első magyar apostoli koronás királyunk áldó keze s véd-szelleme alkotott s őrzött meg az utókornak.

Ott az ősrégi Budavárában az első magyar király által felosztott vármegyék tekintetes, nemes, nemzeti és vitélő urai kerülnek össze, aranykeresztes főtisztelendő püspök és érsek urak tartják a nagy ünnepi szertartást, nagyságos, méltóságos és kegyelmes zászlós főurak csörtetik a drágaköves díszkardot, ott a templom belsejében hajtának fejet az Ur hatalmas szíve előtt a panyókára vetett párducz kacagányos miniszter urak, s mikor felhangzik a dicsőítő kórus, akkor azok a nagy titulusos urak éppen ugy adnak hálát az Urnak, éppen ugy érzik egyszerű emberi voltukat, mint mi magyar nép milliói.

Azután megindul a menet. Mennyezetes sátor alatt, kísérve főpapoktól, körülvéve régi ruházatu, ezüst sisaku, lengő tollas, arany alabárdos vitézeketől, viszik a nagy ereklyét, arany közt, ezüst közt, kristály üvegben, egy elszáradt fekete végtagot, egy emberi, egy királyi, egy apostoli kezét, szent István király áldást hozó, jötevő, szent jobb kezét.

A harangok ünnepiesen konganak tovább, a zenekar lélekemelően hangoztatja mélabús akkordjait, az excellenciás miniszterek, lefelé a polgárig, lassan, kimérten

kisérlik az első magyar király jobbát, azután becsukódik a templomajtó, szétmegy a menet . . . hogy megnézze a koronát s a királyi termeket!

Esztergomra dicsfényt vet a felkelő nap. A nagy bazilika összes földalatti rejtekei megnyílnak. Az óskori kápolna, hol egyszer királyaink esküdtek örök hűséget a nemzetnek, a nép százainak imájától hangzik vissza, s ki tudja, vajjon Hollós Mátyás király és Beatrix bebalzsamozott szíve nem jobban-e meg eme nagy napon? . . . Azok az összezsufolt emberi koponyák nem suttognak-e, az a török foglyok által vájt forrás nem locsog-e a rég mult időkről, régi dicsőségről?

Székesfehérvár, a magyar királyok eme ősi székhelye, szent István temploma köré csoportosul. Nem messze van a megyeháza, ott sulyos rablánczokon gonosztevő rabok sinylenek s a vasrácsokon keresztül hangzik a megtérés pillanatnyi nyilvánulása: „Dicsőség teneked, hazánk első királya!”

A templomban az oltár mellett díszes metszett szekrény áll, ezüst koponya-alak benne, ez szent István király hermája.

Hajdusereg tarsolyosan, zsinóros mentében követi a kórmenetet.

Ott, a földalatti kriptákban nyugvó főpapok vajjon megmozdulnak-e ezen a napon, mint az a néphit tartja? A mi szíveinkben megmozdul valami . . . ezt mi érezzük, magyarok . . . ez a mozgás . . . hála a szilárd hazai földért szent áhitat a multakért . . . !

Miért emlitjük éppen Budavárát, Esztergomot és Székesfehérvárt? Ez igaztalanság! Hisz ugy zúg a föld az orgonáktól, oly illatos a lég a főtájentől. Legalább

nyújtson egy kis tánczolásra s persze nekünk egy kis pénzgyűjtésre. A tervezett mulatság elég fényesen sikerült s ebből kifolyólag elhatároztuk, hogy ezt a mulatságot minden évben meg fogjuk tartani s a tiszta jövedelemből egy, esetleg két szegény tanulót fogunk fölsegélyezni.

Ez évben is tehát megtartottuk diák-mulatságunkat; a mulatságot megelőzőleg nagy viták folytak, mint rendszeren. S azt hiszem, hogy a tek. Szerkesztő ur ezen nem is csodálkozik, mert mindenki tudja, hogy ifjú diákokban milyen tüzes vér lakozik. A mulatság az Erdős-féle kerthelyiségbe volt tervezve, de az idő kedvezőtlen volta miatt a „Detonáta“ szálló dísztermében lett megtartva. Már fel 8 órákor minden diák legalább is egy paraszt hajszállal megnyult abbeli örömeiben, hogy a mulatság jól fog sikerülni, mert a terem csakhamar megtelt szebbnél szebb virágokkal, kedvesebbnél kedvesebb mamákkal. A mamák közül ott voltak: a kedves, viglelkű Pálffy Samuné, a nagymama sok-sok unokával, dr. Török Gáborné, Roth Lorándné, Képes Ferenczné, Roth Ferenczné, Dohovszky Nándorné, Szóts Józsefné, Dada Albertné, Úrmöcsy Sándorné, Sztojka Pálné, Ivánovits Ferenczné, Pap Danielné, Spiz Ágostonné, Winkler Jánosné, Ivasku Györgyné, Soós Mihályné, öz. Gelei Józsefné, öz. Rákosi Józsefné.

A virág-koszorút alkották: Csipkés Erzsike, Dada Erzsike és Gizella, Gelei Juliska, Gerdanovits Gabika, a Hámosky kisasszonyok, Képes Erzsike és kis hugai, Krajsevits Ilonka (Brassó), Roth Erzsike és kis huga, Rosenberg Fanny (Verespatak), Szentkirályi Ilonka, Sztojka Oktávia, Szigeti Irén és sok mások.

A mulatságon részt vettek a nagyszabeni cs. és kir. hadapród-iskola növendékei is; de ott voltunk mi, a diákok is és amennyire lehetett kitettünk magunkért. A mulatság kedvesen eltartott éjfél 12 óra utánig, mikor a társaság kezdett eloszlatni.

A tisztelt felülfizetők fogadják a rendezőség köszönetét.

Az összes bevétel volt 46 frt 90 kr, kiadás 37 frt 90 kr, tiszta jövedelem 9 frt. Ezen 9 frt három szegény diáknak itéttetett oda a rendező bizottság által.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Ovatio.** Vármegyénk egyik magas állású szülöttjét, Balogh Vilmos miniszteri tanácsost, a földművelésügyi miniszterium elnöki osztályának vezetőjét, ki ez idő szerint Czelnán, családi körben üdül, üdvözlő iratokkal és egy remekművű diszalbummal lepték meg tisztviselő társai azon alkalomból, hogy tevékeny és eredményes szolgálatának 25-ik évét töltötte be. Jól eső örömmel hozzuk ezt megyebeli számos tisztelőnek tudomására s magunk részéről is, kik mindig büszkék voltunk és vagyunk reá, — a legszívélyesebben üdvözljük ez alkalommal és ajánljuk vármegyénket ezutánra is sokszor tapasztalt jóindulatába, támogatásába. Igazi fia ő vármegyéjének és méltán jut osztályrészébe annak osztatlan tisztelete, szeretete.

— **Hymen.** W. Batta Bertalan alvinczi nagybirtokos és neje Teutsch Henriette örömmel tudatják Ilma leányuk eljegyzését egerbegyi Szathmári Ferencz és neje

ügy véljük, hogy egy ország tömjénillata járna s összes orgonái zúgnának felénk.

Az orgona bús melódiáit hallatja, mintha István király buzgalmat mesélné, majd lelkesen szólal, mintha a szent korona átadásának ünnepélyét regélné, azután hirtelen, vadul végig rian a mély A-tól a magas C-ig, mintha a lázadó pogány Kupa vezér harci riadóját ismételné, végül visszatér a szomorú, fájó hangra s emlékeztet István fájalmaira az engedetlen Péter lázongása miatt, utóljára elhallgat az orgona, egy húr elpattan a kísértő hegedűről, — meghalt István király.

A polgárok letérdelnek, imádkoznak, s a magyar haza virágozik, halad. Segíts minket magyarok hatalmas Ura, Istene! Könyörögi érettségünk magyarok legelső, legnagyobb királya, szent István! Könyörögi érettségünk! . . .

Nézz le hiv magyar népedre onnan a magasból s lásd, hogy a te szent neved emléknapiján megszűnt egy pillanatra a villongás s minden magyar ember letérdel ereklényid előtt, mert ismeri a szent kötelességet, megadni neked a kegyeletet, ki behozta a vallást, megszilárdította a béke alapkövével országodat, felosztotta megyéit, megtelepítette kalandvágó alattvalóidat, törvényeket alkotta s szent neved viselésével hűségre bírtad felséges utódaidat.

Dicsértessék a neved, míg magyar él

szül. Fábán Katalin fiával dr. Szatmáry Zoltánnal. Fogadják legjobb kívánatainkat!

— **Kinevezések.** Ó felsége a király Décsi Róder Géza tartalékos vadászhadnagyot az 5. honvédezedhez nevezte ki. Gratulálunk. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Barcsay Albert barczajfalusi állami elemi iskolai tanítót, egyelőre ideiglenes minőségben, Alsófehér vármegyei kir. tanfelügyelő-ségi tollnokká nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Sándorfi Margit okleveles polgári iskolai tanítónőt a zalathnai állami polgári leányiskolához, a XI. fizetési osztályba, segédtanítónővé nevezte ki.

— **Jancsó Sámuel,** a M. Á. V. helybeli állomásfőnöke f. hó 19-én új állomáshelyére Sepsí-Szt.-Györgyre utazott kedves nejével. Közönségünk egy kiváló tisztviselőt, előzékeny tapintatos férfit s társadalmunk kedves embereit veszti eltávozásukkal. Reméljük, hogy új állomáshelyén ép oly gyorsan meg fogja nyerni a közönség bizalmát, mint nálunk. A derék tisztviselőt következő szavakkal vesz búcsút városunk s vidékünk közönségétől: Midőn 14 évi nyilvános működésem teréről, szolgálati érdemből, fájó szívvel távozzom, mindazon barátaim és jóismerőseim, kiktől az idő rövidsége miatt nem vehettem személyesen búcsút, fogadják ezen az uton szívélyes üdvözetemet és az Isten hozza. Jancsó Sámuel m. á. v. ellenőr, állomási főnök.

— **A szegény tanulókat segélyező kör** szeptember hó 3-án, vasárnap, népünnepélyvel egybekötött vidám táncmulatságot rendez. Közéledik a tanév megnyitása s a jötekonny egyesület nemes szívé, fáradhatlan hölgyei komoly gondokkal telve tekintenek a tél elé, midőn a szegénység legkeservebbé éppen a szegény jó igyekeztét, szorgalmas tanulókat nézve. A nehéz gondokat csakis az a tapasztalat enyhíti, hogy a mi közönségünk szíve együtt érez a jóságos hölgyekkel s bőven kárpótolta fáradozásukat és áldozatkeszségüket. Ezért tehát teljes reménnyel határozta ki f. hó 18-án tartott közgyűlésükben, hogy megkezdik buzgó tevékenységüket, mi pedig előre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Főúri esküvő.** Folyó hó 15-én déli 12 órákor folyt le Kis-Esküllön Sombory Sarolta ősi udvarházában Kézdi-Impéri és Nagy-Kászoni br. Bornemissza József és Osdolai és Magyar-Nagy-Zsombori gr. Kuun Sombory Juliska esküvője előkelő és díszes vendégsereg jelenlétében. A menyasszony, fején myrtuskoszorúval, volt az ünnepély központja. Nevelőanyja, gr. Kuun Sombory Sarolta, ősi magyar vendégszeretettel vitte a házi asszony tisztét. Násznapgyasszonyok voltak: Ferenczy Lajosné és Felszeghy Sándorné; násznagyok: Ferenczy Lajos és Felszeghy Sándor. Az egyházi szertartást a menyasszony papja, mint a család régi barátja és a menyasszony első tanítója: I. Irsai József örökkeresztúri ref. körlelkész végezte, megleghangú, szívhez szóló beszéddel indítva az ifjakat az élet útjára, mi után a vőlegény papjának, a kidei róm. kath. plébánosnak: Kis Lajosnak áldása következett. Ebéd után az új pár Ferenczy Lajos násznagy négyes fogatára ülve, utra kelt Gogány-Váralja felé, a vőlegény birtokára.

— **Vármegyénk monografiájából** nemsokára ismét megjelenik egy nagy kötet. Alkalmunk volt tekinteni e szép műbe, mely vármegyénk magyar, román és szász lakosságának ethnografiai leírását tartalmazza sok csinos illusztrációval Lázár István, Moldován Gergely és Weinrich Frigyes tollából.

— **Vármegyeházánk felépítése** nemsokára kezdetét veheti. A belügyminiszter jóváhagyta a vármegye közönségének Incze vállalkozóval kötött szerződését. Először lebontják az árvászeki helyiségül szolgált emeletes épületet s helyén feltétlenül elkészítik a f. évben az alapozást, sőt, ha kedvez az idő, az egész új emeleti részt. Jövő évben a mostani földszinti részt emelik föl emeletre s ősszel az új évszázadot új épületben kezdheti meg a nemes tisztség. Megemlíjük, hogy a mostani ülésterem egy része megmarad hivatalos helyiségül s így meg lehet mutatni az utókornak azon falakat, melyek közt 1816-ban az első közgyűlést tartotta vármegyénk a mostani megyeházában s mely később, a 30-as években, oly híressé vált a szabadelvű igék hirdetéséről.

— **Meghívó.** Az alsófehérvármegyei orvosgyógy-szerész-egyesület idei vidéki szakülését f. augusztus hó 27-dikén d. u. 3 órákor Maros-Ujvárt tartja, melyre a tagtársakat tisztelettel meghívom. Dr. Magyar Károly einök.

— **Táncziskola megnyitása.** Czizler József budapesti tánczitanító városunkba érkezvén, megnyitja előre hirdetett hathetes táncztanfolyamát. Az ő felkérésére folytatán az érdeklődő közönség tájékozása végett köztudomásra hozzuk, hogy aug 20-án d. u. 5-6 órák közt a sétatéri fedett táncz helyiségben fogja várni a jelentkezőket, hogy a tanfolyamot szervezze. A jövővi táncz-

tanítót, kit az Andrássy-uton levő elsőrangú intézete, kellemes megjelenése s a többek közt különösen Kolozsvár előkelőségének állandó és meleg pártolása ajánl, mi is ajánljuk a tánczművészet híveinek, különösen pedig a szülőknek figyelmébe.

— **A tűzoltó egyesület zenekara** a király születésnapja előestéjén szolgáltattott pompás zenés takaradó után a Gerendi-féle vendéglőben a város vendége volt, hol a farszto játék után lelkes hangulatban mulatozott pár órán keresztül. A kedélyes vacsorán jelen volt a polgármester és több városi tisztviselő, valamint a tűzoltó egyesület parancsnoka is és természetesen hangulatos pohárköszöntőkben sem volt hiányosság.

— **Budapest Szt. István napon** ismét teli lesz vidékiekkel, akik e napot rendszerint tömegesen szokták felhasználni arra, hogy megtekintsék a főváros régi és újabb nevezetességeit. E nevezetességek közt kiváló és egyuttal nagyon sajtáságos helyet foglal az a körkép, mely a millennáris ünnepélyek legnagyobb mozzanatát, a „Hódoló diszfelvonást“ örökíti meg, mert összesen alig két esztendő, és nem teik bele egy hónap, már egyáltalán nem is lesz látható. Tudvalevőleg a körképalotát szeptemberben már lerombolják, s akik addig nem nézték meg ezt a csodálatos megfestését az újabb kori magyar történelem egyik legfestőibb, legimpozánsabb mozzanatának, soha többé azt látni nem fogják. Akik maguk is résztvettek a hódoló diszfelvonásban, mind elragadtatással nyilatkoznak a világ ez egyik legnagyobb festménye felől; de akik nem látták a felvonulást, azok tényleg csak e kép után szerezhetnek arról maguknak fogalmat. Megjegyzendőnek tartjuk azonfelül, hogy a körkép látogatói a palota nagytermében díjtalanul tekinthetik meg a „Színes fényképezés csodáit“ és az „Utazást a föld körül 45 perc alatt“, melyek a társaság ritka tőkelyű nagy angol vetítő készülékével elektromos fényvel egy óriás terjedelmű ezüst felületű ernyőre vetítve, pompás látványt nyújtanak.

— **Az indiánus mustárja.** Az egyesült államok elnöke, Mac Kinley, palotájában díszes estélyt adott a manillai hősök tiszteletére. Amerika pénzkirályain kívül jelen voltak az amerikai államok meghívott képviselői s az északi terület néhány indián főnöke is. A rézbőrűek stoikus nyugalommal viselkedtek a díszlakomán. Ősapák elveihez híven, keveset beszéltek, de annál többet ittak és ettek. Lakoma közben egy fiatal főnök észrevette, hogy halványarcu testvérei mustárral fűszerezik a beafsteeket. A mustár ösmeretlen anyag a rézbőrűek világában s miután a felérek abból keveset fogyasztottak, az őserdők fiainak szemet szurt a finom és ritka csemege. Az elnök feláll s kezében pezsgős serleggel elveti az United Staates győzelmes hadseregét. A fiatal főnök pedig az általános lelkesezés percében kiüriti egy mustáros csésze tartalmát azt hősiesen lenyeli. A mustár ereje könnyeket sajtolt a derek rézbőrű szeméből, de az ifju, a nagy Montessuma kinjaira gondol s arczizma meg sem rándul. Egy öreg főnök, aki közelében ül, észreveszi az elérkező nyulást s résztvevően kérdi az okát.

— Azért sírok, — felelt az ifu harcos — mert eszembe jutott, hogy szegény apám egy esztendő előtt a Huron tó nagy mocsarába fuladt.

Az öreg főnök nem szól semmit s a mustárból hasonló adagot fogyaszt. A hatás ugyanaz. Az ifju főnök fürkésző pillantást vet az öregre.

— Miért sírsz, öreg apám?

— Azért sírok, — felelt nyugodtan az öreg főnök, — hogy miért nem fuladtál te is egy esztendő előtt apáddal együtt a nagy mocsárba.

— **Tisza Kálmán és a kassziros leány.** Nagyváradon időzött Tisza Kálmán a napokban s bizalmas embereivel bejárta a várost. Betért egy cukrászoltba is.

— Egy pohár konyakot kérek, szólta a generális s amikor megkapta, vizet töltött a konyak közé. A kassziros leány nem nézhette szó nélkül, hogy mint rontja el a kegyelmes ur a jó italt s feléukon mondta:

— Kár ezért a finom konyakért.

— Kérem, így szoktam én mindig. A képviselőházban a büffetes kisasszony hol kinevet, hol megszól érte. Egyszer aztán ő is rám piritott, amikor megint vizet töltöttem a konyakba, elszörnyűködve csodálkozott:

— De hol marad így a konyak egyénisége?

Megfeleltem én is neki.

— Az egyénisége? mondtam komolyan, hát kérem, az egyénisége ott maradt a szpiritusgyárban.

És Tisza Kálmán megint vizet töltött az egyéniségét vesztett italba. Persze azóta a nagyvárad urak vízzel isszák a konyakot.

— **A veszettség elleni beoltás.** Henry Pottevin orvos egy igen érdekes kimutatást tesz közzé a veszettség elleni beoltás által elért sikerről 1886. óta egész a jelen évig, a halálozási számaránnyal együtt

mutatva azt ki. Ime néhány adat: 1898-ban a párisi rue Dutot-ban levő Pasteur-intézetben beoltott 1465 egyén közül meggyógyult 1462. A Pasteur-intézetnek megnyitásakor 1886-ban a halálozási számarány 0.94% volt, a múlt évben ezen számarány már leszállott 0.20%-ra. A Pasteur-intézetnek 13 évi fennállása óta 21,532 veszett állat által megmárt egyén oltatott be, de ezek között sok oly egyén volt, ki már nem vala megmenthető, mivel későn jelentkezett a beoltásra, s így 99 elhalt közülök de 21,532-nek Pasteur és tanítványai mentették meg az életüket. Itt csupán a párisi Pasteur-intézet oltásairól teszünk említést. Párison kívül van még Franciaországnak ily intézete Lille, Marseille és Montpellierben. Az ötödik ily intézet most lesz felállítva Lyonban. Európában van Pasteur-intézet: Turin, Milano, Florenz, Nápoly és Palermóban, Malta és Barzellóban, Bécs és Budapesten, Bukarest, Konstantinápoly, Szt.-Pétervár, Moszkva, Varsó, Odessa, Charkov és Samarában. Ázsiában: Tiflis és Aleppóban. Afrikában: Tunisban. Amerikában: New-York, Chicago.

— **A „Zenélő Magyarország”** zongora- és hegedű-folyóirat most megjelent XV-ik füzetét tartalmazza a következő szép zenemű-ujdonságokat: I. Lengye Miska „Hová menjek vigasztalást keresni” magyar dalt. II. Klauwell Ottó „Albumlap” salondarabot. III. Grieg Edward „Reggeli hangulat” salondarabot 4 kézzel. IV. Szentirmay Elemér „Hja de fordul a koczka” kuplét. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő Magyarország” minden füzeté, miért az minden zongorázó és hegedűsnek, ki a legjobb magyar dal, műdal, kuplé-, szalon-, táncz-zenét s hegedű-ujdonságokat kedveli, különösen figyelmébe ajánlhatók annak havonként kétszer megjelenő 10—10 oldal tartalmú füzetéi. Egy negyedéven 6 füzet 60 oldal tartalommal 1 fnt előfizetésért kapható, s előfizetések a most megindult új felévre s egyéb hangjegyekre szóló megrendelések a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zenemű-kiadóhivatalába, Budapest, VI., Csengery-utca 62/a intézendők, honnan árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Csarnok.

Világosnál.

A tiz hónapig tartó nagy és dicsőségteljes küzdelem, amely csatáiról tette a vérátáztatott hazát s egy vérét életét ontó vitéz hadsereggé az egész nemzetet, drámai fordulataiban az utolsó nagy zárjelenethez ért Világosnál. Itt temették el aug. 13-án a független hazát, a nemzet szabadságát, amely az ifjú, névtelen hősök halálából támadt s diadalmas csaták tüzeiben megtisztulva kelt ki háromszázados sírjából.

A nagy temetési menet végighúzódott az egész országon, de csak Világosnál bocsátották a sírba, amidőn az osztrák-orosz szuronyhatalom a zsarnokság vas-abroncsát mindenfelől rászögezte.

Klapka azt mondja Bátor Schulerz Bódoghoz, az ácsi csata hőséhez írt levelében, hogy „a temesvári vereség volt függetlenségünk sírja.” Pedig nem úgy van; ez a vereség csak gyorsította a sír elkészültét, amelyet már akkor kezdtek ásni, amikor herczeg Schwarzenberg sürgetős esdekéseire I. Miklós csár a lengyel renegát Paskiewits-et küldte 200.000 oroszszal a végvonaglásban levő osztrák kényuralom megmentésére. Eperctől fogva meg volt pecsételve a függetlenségi harc sorsa! Görgei dicsőséges levonulása az ötszörös tulereje tudatában is gyermek-felénkségű Paskiewits háta mögött az igazságos és elfogulatlan szemlélő előtt már csak úgy tűnhetik föl, mint egy elszánt halottvívő menet, aki drága kincsét, az elvett szabadságot még halva se akarja kiadni kezéből addig, amig erőszakkal el nem veszik tőle.

A sötét jövőt éles elmével és jóstehetséggel látó Görgei már július végén megírta a kormánynak a szabadság halotti jelentését. Amidőn Rimaszombatban fegyverletételre szólították föl Chruloff ezredes hadi követei: Katlarov százados és gróf Rüdiger hadnagy, majd egy nő által küldött francia levélben gróf Rüdiger Tivadar lovassági tábornok ismétlé a felszólítást; ő ez eredménytelen tárgyalásról jelentést tevén Aulich hadügyminiszternek, többek közt ezeket írta: „Azt a jól meggondolt tanácsot adom a kormánynak, hogy Oroszországgal kössön külön békét, mert mi még egy ideig, talán egy évig még tarthatjuk magunkat, mégis előbb vagy utóbb gyalázatosan elnyomatunk.”

Aztán elmondva, hogy a nép már most is roskadozik a hadviselés terhei alatt, a pénz és lőszer hiánya is egyre érezhetőbbé lesz, így folytatja: „Ich habe die Überzeugung gewonnen, dass der Russe geneigt sei mit Ungarn einen Frieden unter billigen Bedingungen zu schliessen.” Igen, az orosz fővezér erre talán hajlandó lett volna, amíg az a veszély fenyegette, hogy

Görgei a déli sereggel egyesülve Haynau seregét szétveri, Temesvárt beveszi s erre és az aradi várra támaszkodva most már csaknem egyenlő erővel veheti föl ellene a harcöt. De ha így is történt volna, ami tényleg be is következék, ha Dembinszki a kormány parancsa szerint Arad felé vonul és ha Paskiewits seregét is több csatában sikerült volna megvernie, bejött volna a Galicziában maradt tekintélyes tartalék, az osztrák is újabb erőforrások után nézett volna s a kiélt országban, a szabadsághősök e nagy temetőjében újra fellángolt volna ugyan az élet-halálharc, de romjai alá temethette volna az egész nemzetet. A temesvári vereség felbomlasztotta az egész déli hadsereget, mely számbeli túlsúlya mellett is gyöngye volt, mert rongyos volt, koplalt s a kettős menetek, a hőség, az aprópénz hiánya miatt se testileg, se lelkiileg fel nem frissülhetett. Erdély már előbb elveszett s csak Komárom, Pétervárad és Arad őrsége tartotta még magát. A déli sereg romjai szerteszéledtek, Bem és Guyon hiába akarták Vécsey hadtestével Erdélyben folytatni a kétségbeesett harcot, a szétszülő csapatok nem ismerték többé a fegyelmet, az engedelmisséget felmondták s Bem és Guyon a Hannover huszárók egy csapatával s a lengyel legió maradványával kiszabadítván Kmettyt az oláhok fogságából, e maroknyi csapattal török területre léptek.

A kisebb hadosztályokon kívül csak Görgei három hadtestből álló hadserege volt még együtt: Nagy Sándor első, gróf Leiningen harmadik és báró Pöltenberg hetedik hadteste.

Ez a sereg, mely 30.000 emberből állott, a komáromi harcok s a levonulás alatt vívott csatákban holtak, sebesültek, betegek és elmaradozóikban közel 5000 embert vesztett s így megfogyatkozva ért Aradra, hogy a déli hadsereggel egyesülhessen.

De vajon volt-e remény arra, hogy sikerrel folytathassák a két egyesült nagyhatalom ellen a harcot? Ramming ezredes, Haynau vezérkari főnöke, az ellentűk harcoló osztrák sereg létszámát 144.673 emberre teszi 525 ágyuval, az oroszokét a galicziái és felső-magyarországi tartalékkal együtt 253.588 emberre 872 ágyuval, a kettő tehát összesen 398.261 ember volt 1377 ágyuval. A magyarok erejét a várósegekkel együtt 192.000 emberre becsüli 438 tábori ágyuval. Rüstow ellenben csak 162.440 emberre teszi 451 ágyuval. Kossuth július 16-án Bemhez írt levelében 165.000 emberre, Klapka meg csak 135.000-re teszi a honvédsereg létszámát. De ebből a haderőből is le kell számítanunk a rosszul fegyverzett ujonczokat és lándzsával ellátott tartalék-hadosztályokat s ekkor a harcoló létszám leolvad 90—100 ezerre.

A kormány is előre látta ez egyenetlen harc végkimenetét s az ingadozó porta, a francia és angol diplomácia erőlyes beavatkozását sürgette, ámde eredménytelenül. Palmerston lord azt mondta, hogy ha nem volna Ausztria, hát teremteniök kellene az európai egyensúly miatt. Gróf Teleky László Párisban, gróf Andrassy Gyula Konstantinápolyban szintén haszalanul mozgattak meg fűt-fát a fegyveres beavatkozás érdekében. A nemzet végső küzdelmében magára maradt, kevesen voltunk, el kellett bukunk. Görgei Rüdiger levelét a megkezdett béketárgyalás okmányaival Szedgre küldte, ahonnan július végén Szemere miniszterelnök és gróf Batthány Kázmér külügyminiszter ment Görgei nyíradonyi főhadiszállására, most már Szemere akarván kezébe venni az alkudozás ügyét.

Görgei Rüdiger grófhhoz írott válaszában tudvalevően azt mondta, hogy a harc megszüntének első feltétele a 48-iki alkotmány biztosítása s nem seregének, hanem a hazának megmentése a fő. És Magyarország szívesebben látna trónján egy orosz herceget, mint egy osztrákot.

Szemere augusztus 5-én Nagy-Váradról írt levelet Paskiewitsnek, melyet Miloradovics hadnagy által küldött el, aki pénzt hozott a magyar fogságban levő orosz katonáknak.

Időközben megkapta Kossuth ama fölhatalmazását is, hogy a magyar koronát az 1848-iki alkotmány alapján följánthatja egy orosz nagyherczegnek. Erre újabb ajánlatot tett Paskiewitsnek, amelyet Görgei kisérő levelével augusztus 7-én Pöltenberg tábornok, Beniczky Lajos ezredes és gróf Bethlen János huszárszázados vitt Rüdiger ártándi főhadiszállására, aki Paskiewitshez utasította őket. Ez azonban nem fogadta a küldötteket, hanem Rüdiger bízta meg a válaszadással.

Ez a Ramming által szó szerint közölt francia levélben azt válaszolta nekik, hogy az ő rendeltetésük a harcok és ha a magyarok meg akarnak hódolni törvényes uralkodójuknak, forduljanak az osztrák fővezérhez. A hadi követek ez augusztus 9-én kelt válaszszal augusztus 11-én érkeztek Aradra, amidőn a temesvári vereség híre az utolsó minisztertanácsot tartották az aradi várban a kormányzó lakásán. Guyonnak a temesvári vereséget jelentő levele is megjött már, amely a remény utolsó szikráját is elfoította, hogy Görgei döntő

csapást mérve Haynaura, az orosz fővezérrel tisztességes feltételek mellett békére léphessen.

A kormány ekkor egyhangulag fölhatalmazta Görgeit, hogy az alkudozásokat folytassa és békét köthessen, Görgei azonban teljhatalommal akarta felruházatni magát s Csányi útján kérte fel Kossuthot a lemondásra. A kormányzó délután 2 órakor Csányihoz írott levelében tényleg lemondott s ezt, valamint a nemzet-hez intézett szomorú szövegét, amelynek elején keserűen vallja be, hogy „nincs többé remény az övvelémi harcoknak az egyesült szövetséges seregek ellenében sikerrel való folytathatására”, Aulich, Vukovics, Csányi és Horváth miniszterek is ellenjegyezték.

Igy lett Görgei a nemzet sorsának egyedüli intézője a másfél napi diktátorság alatt. Ő belátta, hogy lőszer, pénz, élelem nélkül egy elcsüggedt s kimerült sereggel csak újabb, hiábavaló vérontások színhelyévé teheti Erdélyt s ezt az egyetlen visszavonulási vonalát is feladva, a fegyverletételre határozta magát. Föltételeket nem szabhatott, mert három oldalról 150.000 főnyi seregtől körülvéve, azokat igysem fogadták volna el. Délután egybehívta tábornoki és törzstiszti karát s elébe terjesztve a feltétlen fegyverletételre vonatkozó s gróf Rüdigerhez küldendő levelét, felhívta őket, hogy nyugodt megfontolás után határozzanak fölötté s ő aláveti magát a többség határozatának. E levél így kezdődött:

„Tábornok ur! Ön bizonyára ismeri hazám szomorú történetét s ezért megkímélem önt mindazon végzet-szerű egybefüggő események fárasztó ismétlésétől, melyek minket egyre mélyebben belevittek a kétségbeesett küzdelembe, eleinte törvényes szabadságunkért, utóbb létünkért.

A nemzet jobb és merem mondani egyszersmind nagyobb része nem kereste ezt könnyelműen, de igenis számos oly derék férfiak segítségével, kik hozzá nem tartoztak, de viszonyaik által belevonattak ök is, becsületesen, állhatatosan és győzelmesen megállta.

Ekkor Európa politikája azt kívánta, hogy Oroszország csárja ő felsége Ausztriával szövetségben, bennünket legyőzzön s a további küzdelmet Magyarország alkotmánya mellett — lehetetlenné tegye. Megtörtént!

Majd felhívja őt arra, hogy a fegyverletétel a leg-rövidebb idő alatt egyedül az orosz csár hadai előtt mehessen végbe, „mert — úgy mond — az osztrák hadak nem dicsekedhetnek azzal, hogy az én csapataimat a vitéz orosz hadsereg egy részének segítségével nélkül valaha legyőzték volna és mert ezen segítség nélkül sohasem is sikerült volna bennünket legyőzniök. Ön, tábornok ur, természetesen fogja találni, hogy a vitéz katona csak a maga győzőjének, a még vitézebbnek és hatalmasabbnak adja meg magát, nem pedig egy harmadiknak, ki azt soha le nem győzte.”

Ezután ünnepélyesen kijelentve, hogy később egész hadseregét egy kétségbeesett csatában megsemmisítenni, semhogy oly ellenség előtt tegye le a fegyvert, amelyet „minden alkalommal mi vertünk meg”, értesíti Rüdigert, hogy augusztus 12-én Világosra, 13-án Boros-Jenőre megy, amit azért közölt vele, hogy Rüdiger közbe húzódhassék s őt elválaszthassa az osztrákoktól.

A teljes haditanácsban, amelyben Kiss Ernő, Aulich József, gróf Leiningen Károly, Pöltenberg Ernő, Nagy Sándor, Török Ignác, Knezich Károly, Gaál Miklós, Lahner Károly, Gáspár András, Lenkey József és Schweidel József tábornokok s több mint hatvan törzstiszt vett részt, Görgei javaslatát elfogadva (csak Vetter Antal altábornagy nem hajolt a Radnán kapott meghívásra) Kiss Ernő, Aulich és Leiningen azonnal közölték ezt Görgeivel s már este 8 órakor el is indultak a fenti levéllel Bethlen Gergely, Esterházy István és Schuidegg Károly grófok (Csányi gyámfia) Rüdiger tábornokhoz.

A VII-ik hadtest még 11-én este 9 órakor indult el a világosi temetésre, éjfél után a III-ik, hajnali 4 órakor pedig az első hadtest követte. Aug. 12-én reggel már Világos előtt állott a magyar tábor. Szomorú látvány volt most ez a vitéz sereg, amelynek fegyvereihez a szolnoki, váci, isaszegi, nagysarlói és komáromi győzelmek dicsősége fűződött.

Még nem tudták, hogy temetni jöttek ide azt a szabadságot, amelyet vértükkel és hősiességükkel ragadtak ki diadalmas csatátereken a kétfejű sasos, zsoldos sereg szétvert szurony-phalanxa közül, és mégis szomorúság ült lesült, nélkülözésektől elványadt arcukon, panasztalan bánat halvány, beesett szemükben. Nem a dicsőség harczzomjas serege, hanem a katonai becsület halálra szánt komor csapatja volt ez már, mely tudta, hogy két nagyhatalom zsoldosai hetek óta rángatják felettük a halálharangot, de azért zászlóik becsületeért készek voltak az utolsó csepp véréig harcolni, tünni, szenvedni, éhezni, lerongyolódni, csak hogy ne mondhassa a világ, melyet dicsőségük csodálattal töltött el, hogy a többszörös túlerő vasgyűrűjében kislékien cserben hagyták lobogóikat.

Délután jöttek vissza a hadi követek Fralow tábornokkal, Rüdiger vezérkari főnökével, egy század kozáktól kísérve. A sorsukról még mit sem tudó honvédek fegyverre kaptak s tüzelni akartak, de előttük termelt Görgei s érczes hangjával szívükbe írta a szabadság rövid halotti énekét: „Vitézek, lábhoz a fegyverrel, a hasztalan vércmentést abba hagyjuk s holnap lerakjuk a fegyvert!”

Ha bombák tüzes forgácsai pattogtak volna szét hadsoraik között, azok se sujthatták volna úgy le őket, mint ez a néhány rideg szó, amely olyan tompa visszhanggal kongott a szívükben, mint egy koporsó-szögezés. Könyezve hajoltak fegyverük csövére és sirva borultak egymásra. Aztán néma fájdalomkban tördölni kezdték szuronyaikat, a tisztek kardjaikat.

Most már tudták, hogy a haza ismét elveszett, a szabadság meghalt, a nemzet sebei kiujlnak a megint felülkerült önkény bilincsein s az ország egy nagy tetszhalott lesz. Sirtak és busan énekeltek, mint aki esztét veszti a héjaként szívére csapó fájdalomtól. Aztán zászlóikat csódkosták, s egy-egy löporfüstös selyemszalat téptek ki emlékül belőlük. Majd kulacsaik jártak kézről-kézre; senki sem tudott aludni az éj csillagsátra alatt, hiszen halottvirrasztók voltak már . . .

Másnap délelőtt a Bohus-kastély egyik szobájában bucsuzott el Görgei atyai barátjától, Csányi minisztertől és környezetétől. Szemében könyek csillogtak s midőn kísérétével lóra ült, hogy a fegyverletételre induljon, a kapuig kísérő segédtisztek és parancsőtisztek hangosan zokogtak. A honvédsereg már két hadoszlopba föllállva várta Szöllös és a malom-csatorna között. Az első harcvezetőn állt a jobbszárnyon a VII-ik, a balszárnyon a III-ik, a második hadoszlopban az I-ső hadtest és Querlonde 6000 főnyi tartalék hadosztálya, mely csak Aradon csatlakozott hozzájuk 3 ágyuval. A két szárnyon a lovasság, köztük Psotta ezredes alatt a tűzérés s hátul a szekereszet.

Tikkasztó hőség volt, de a nap már a nyugati égboltra hajolt s onnan nézte egy ország temetkező gyászát. A zászlótartók az arcvonal elé rakták régi dicsőségük szétfoszlott jelvényeit: a harci lobogókat s ráborulva még egyszer elsiratták véres küzdelmeik s a független haza reményének porba hullását. Majd az utolsó vezényszóra: „Fegyvert gulába”, egymásba akasztották a földön a fegyver-piramisokat, a huszárok megleszállva a lóról, kardjukat a nyeregkapába dugták s gróf Rüdiger Görgeitől kísérve elhagyták mind a két harcvezető előtt. Aztán kezét nyujtva Görgeinek, az orosz himnus harsogása közt visszament csapataihoz. Most a félkör alakban felállított orosz lovasság jött elő s a fegyvertelen honvédek, a szabadságcsaták eme győzelmi baberokkal koszorúzott hőseit a Zaránd két oldalán kijelölt táborba kísérték. Fegyvereiket, ágyúikat és zászlóikat pedig egy orosz gyalogezred vitte Nagyváradra.

Az orosz Bericht szerint a világi fegyverletételnél 17,163 gyalogos, 4830 lovas, 2652 tüzér, 84 utász, 260 szekeres, összesen 24.989 honvéd és 11 tábornok tette le a fegyvert, 141 ágyuval és Querlonde tartalék-hadosztálya 6000 emberrel és 3 ágyuval.

Görgeit Nagy-Váradra vitték, ahol egy ezredes Paskiewits elé vezette. Ez szemére lobbantotta, hogy már Vácznál letehetette volna a fegyvert, majd megígérte, hogy életét biztosítani fogja.

— Hadd legyen én egyedül az áldozat. Csak bajtársaimat kiméjlek — ismétlé Görgei előbb már Rüdigerhez intézett kérését. Paskiewits megígérte, hogy minden lehetőet megtesz, de ha ő se kapna kegyelmet, úgy Oroszországba viszik. Nyolcz nap múlva azonban Haynau tudatta vele, hogy kegyelmet kapott és szárnysegéde Andrassy Norbert őrnagy családjával és ingóságaival Karinthyba kíséri. Klagenfurtban tudta meg Görgei, hogy az osztrák hóhéralom a nemzet golgotájává tette Aradot. És ez a nagy elme, ki nagy tévedései s csodálatos szerénységgel párosult dicsvágya mellett is egyike volt Napoleon után e század legnagyobb hadvezéreinek s a vértanúk közül csak Nagy Sándor emléket bolygatja kíméletlen kezekkel, bizonyonyal gyakran sóhajta a Melinda sírjára boruló Bánk-bánnal: „Nem ezt akartam én, nem ezt!” Hiszen a rideg, a hozzánk átszökő Rulikowszki Kázmér leugyel kapitányt a hadi foglyok közé tette, csak hogy megmenthesse. Hogy ennek Paskiewits és tábornoktársainak Haynau nem adott kegyelmet, ezért felelni fog egykor a zsarnokság, de őt fölmenti a történelem. (Egyetértés.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

831.—1899. bgrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró-ság V. 251.3. 1899. számú végzése folytán Dr. Pap Lőrincz ügyvéd által képviselt, az Aurária tak.-pénzt. javára Buesumi Lup George és társai ellen 378 frt tőke, ennek 1898. évi február hó 23. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 89 frt 60 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 893 5/7. alap és felül foglalt és 370 frtra becsült és pedig Lup Nikuláénál B.-Poényban, a foglalási jegyzőkönyv 1—7. tételei alatt felvett 2 ökor, 1 szekér, 2 ló, 20 juh, 1 disznó, 6 gypaju pokrócz és 2 végbe 40 méter harisnyaposztóból álló ingóságok nyilvános árverés után eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró-ság idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperesek lakásán Buesum-Poény leendő eszközésére 1899. szeptember 9-ik, esetleg következő napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívottnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1899. évi augusztus hó 12. napján.

Szabó Dénes,
bir. végrehajtó.

1898 1—1

1821. számhoz

tkkvi 1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Albina nagyszabonyi takarékszövetkezetnek Turku Bazil és társa végrehajtást szenvedők ellen 490 frt s jár. iránti végrehajtás ügyében a Balázsfalva város I. R. 297. számú tjkben foglalt A + 1. r. sz. 228. hr. számú ingatlanainak fele részére 1200 frt; a 179. számú tjkben A + 2. r. 432/2, 436/2, 440/2. hr. sz. alattira 400 frt, a 190. számú tjkben A + rend 145/2, 146/2. hr. szám alattira 400 frtban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1899. évi szeptember hó 11-én d. e. 10 órakor a balázsfalvi telekkönyvi hat. irodájában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelezett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság telekkönyvi kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1899. évi június hó 16-án.

Haubensild Károly,
telekkönyvi kiadó.

1896 1—1

899. szám. 1899. bgrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró-ság V. 265.3. 1898. számú végzése folytán dr. Pap Lőrincz és dr. Fodor Vazul ügyvéd által képviselt bécsi Norbert Langer és fia, továbbá A. Polák és fia javára abrudbányai Dávid Samu ellen 190 frt 26 kr és 200 frt tőke, ennek 1898. évi ápril hó 25-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 31 frt 95 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 8988/9. alap és felül foglalt és 410 frtra becsült, a foglalási jönyv 1—6 tétel, 3 drb abrudbánya takarékpénztári részvényei és 3 drb banya-részvénye különböző nevű bányában nyilvános árverés után eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró-ság idézett számú kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán Abrudbányán leendő eszközésére 1899. évi szeptember hó 5-ik, esetleg következő napjának d. u. 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívottnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1899. évi augusztus hó 13. napján.

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó.

1897 1—1

Első erdélyi kávé-szétküldési raktár!

KÁVÉ

5 kilós zsákokban bérmentve.
Árjegyzék.

	frt	kr
1 kiló Santos válogatott	1	20
1 kiló Jamaikai jóízű erőteljes	1	36
1 kiló Guatemala finom igen ajánlató	1	54
1 kiló Portorico közepeszerű finom	1	68
1 kiló Portorico legfin erős nagyszemű	1	86
1 kiló Ceylon finom	1	76
1 kiló Ceylon nagyszemű igen finom	1	98
1 kiló Cuba nagyszemű legfinomabb	2	08
1 kiló Aranyjáva zamatos	1	96
1 kiló Moeca valódi arabiai	1	98
1 kiló Gyöngy finom minőség	1	86
1 kiló Gyöngy nagyszemű kiváló min.	2	16

Postán utánvételt vagy a pénz előleges bekiadásával küld

PAPP LÁSZLÓ
Kolozsvárt, Theologia-épület. Telefon 212.

Egy öt kilós szállítmány összeállítható többféle kávéfajokból is. 1869 9—10

Kizárólagos szétküldés Kolozsvárról!
Transito nagy raktár Triesztben!

Bikszádi

árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál A KUTKEZELŐSÉG BIKSZÁD (Szatmármegye.)

Bikszádi

ásványos gyógyvizet, mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva, fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasótartalmanál fogva verhányás, tudócsucs-hurutnál és kezdetűdő gümőkóránál, továbbá kitűnő eredményt értek el a BIKSZÁDI VIZ alkalmazása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epehólyagbántalonnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalonnál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérlője s a sztojkai viz főelárúsító:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojkai

ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el magyar Karlsbadi viznek, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epelő bajoknál, nemkülönben cukorbetegségnél alkalmazva, valóságos csodákat mivel. Kitűnő hatása a SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmainál is. — A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ dús szén-savtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszörpvel vegyítve, mint kellemes üdítő ital pártját ritkítja. A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

Főraktár:
Cirnér J. József urnál (Nagy-Enyed) és Molnár Árpád urnál (Abrudbánya.)

Sztojkai

árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál A FORRÁSKEZELŐSÉG SZTOJKA (Szolnok-Doboka m.)

6—10 1848